

Teaching Grammar through Latgalian Language Corpora

prof. Sanita Martena

02.04.2023

2013)

Šudiņ beja leluo škodis dīna.

Nu reita Marta apsalēja ar čaju i dabuoja puormaukt kleitu, pušdīnēs Zīdale īleida runkuļūs i pīdareja škodis. A vokorā atbrauce Pokuļu Ontons voguot bulbys i nūlauze nazcik kuopustu, cikom grūzejuos ar sovū zyrgu pa bulbu i runkuļu vogom.

Es jau nīmoz navaru saceit, ka Jurs nūlauze syudu sokumim kuotu i tikai salyka, lai turīs kūpā. Kai paps jēme struoduot, tai vyss paškeida viņ i jis sirdeigs guoja iz darbneicu likt sokumus vītā. Skandys viņ guoja!

Zyrgs Ontonam šmuks — bryuns i speideigs, malnom krēpem i boltu pīri. Ontons jū sauc kai kod — to par Dolaru, to Dukatu. Ruodīs, jis pats naatguodoj, kai tū zyrgu sauc. Zyrgs to gudrys. Ka ir rūkā maize, to atsas-auc iz vysim vuordim pat maņ i Juram.

Ontons struoduotu tīpat gatarī, kur muns paps vodoj bolkys. Tikai reizem aizadzer i dorbu pagaisynoj. Tok napaīt ilgs laiks — saiminīks otkon zvona i sauc struoduot. Ontons ir cīši čaklys i kuorteigs. Ka nadzer i nasavolkoj pa pasauli, struodoj kai zviers.

Par obejim jī savoguoja vysu bulbu teirumu. Zyrgs vys raudzeja nūsalīkt i izraut bulbu lokstus. Gaiss smirdēja piec bulbu sulys, kod jis ēde i kustynuoja lelū muti.

Piec tam Ontons myus vysus sasādynuoja zyrga rotūs i aizvede iz azaru. Es dreikstieju sēdēt prīškā! Dolars i Dukats syta ar asti, ka šveikstēja viņ. Pa ceļam pabyra zyrga uobeli.

Tys beja rikteigi lobs braucīņs. Cauri vysam Spreiža sylam! Vosorā mežs ir kai caurspeideigs. Tik gaišs.

Saturs (4.-9.klase)

Temats

Myusu sātā

- Teksts: Ilze Sperga «Myusu sātā» (2013)

Jaunuo leksika

Škode, runkuļs, sokumi, gatars

- Zyrga uobeli
- Spreids (Spreiža syls)

Gramatika

Lītvuords (5.deklinaceja, vuorddarynuošona)

- Škode, maize, pīre, Zīdale, aste, mute, krēpis (dsk.)
- Darbneica, uobeļneica

Latgaliešu rakstu valoda
Mācību priekšmeta standarts 4.-9. klasei

V. Pamatprasības mācību priekšmeta apguvei, beidzot 9. klasi

13. Valodas kompetence

13.4. Salīdzina kopīgo un atšķirīgo latgaliešu rakstu valodas un latviešu literārās valodas vienību izmantojumā.

13.24. Nosaka vārda, vārdformas morfēmisko sastāvu, to veidošanas paņēmienus.

13.25. Nosaka vārdu leksisko un gramatisko nozīmi.

13.26. Zina vārdšķiru sistēmu, raksturo vārda piederību vārdšķirai atbilstoši to gramatiskajām pazīmēm.

Sasniedzamie rezultāti valodu mācību jomā, beidzot 3., 6. un 9. klasi

I. Mācību saturs valodu jomā. Latviešu valoda

3.1.5. Saskata jaunu vārdu darināšanas iespējas, darina vārdus sava teksta veidošanas vajadzībām

3.1.5. Saskata galvenos vārddarināšanas paņēmienus. Darina vārdus, analizējot un secinot, kādas ir latviešu valodas vārddarināšanas iespējas

3.1.5. Izmanto latviešu valodas vārddarināšanas paņēmienus atbilstoši sava teksta iecerēm un savam individuālajam stilam, veidojot arī jaunvārdus. Pamato vārddarināšanas nozīmi terminoloģijas apgūvē, teksta bagātināšanā un noteikta efekta radīšanā

3.1.6. Nosaka lietvārdu, īpašības vārdu, darbības vārdu un skaitļa vārdu piederību vārdšķirai. Skaidro šo patstāvīgo vārdu nozīmi saviem vārdiem

3.1.6. Nosaka visu patstāvīgo vārdu piederību vārdšķirai. Izvēlas precīzākos no tiem sava teksta radīšanā un teikumu savstarpējā sasaistē

3.1.6. Apzināti izvēlas un lieto dažādu vārdšķiru vārdus un to gramatiskās formas noteikta mērķa un efekta radīšanai runā vai rakstveida tekstā. Nosaka vārdu piederību vārdšķirai un vārdu gramatiskās formas

Idejis dorbam ar gramatiku, lītojūt korpusu (korpuss.lv)

- 5. deklinacejis vuordu lūceišona

Atbolsts:

5. deklinaceja: sīvīšu dzimtis lītvuordi, kam vīnskaitļa nominatīvā ir golūtne -e (egle, muote). Itei ir sareižgeita deklinaceja, deļtuo ka izlūksnēs ir daudz lūcejumu golūtņu variantu.

Puorbaudi sevi pīmārā i saleidzinoj tabulā, ci pareizi pīraksteji.

Pīcys ____ (egles), vīnā ____ (eglē) vuovereite.

____ (eglēm) zalis skujis, vysuos ____ (eglēs) siež putyni.

Vsk.

N. egle, muote

G. eglis, muotis

D. eglei, muotei

A. egli, muoti

I. ar egli, ar muoti

L. eglē, muotē

<https://www.lakuga.lv/2017/02/23/roksti-latgaliski-4-nudarbeiba/>

CONCORDANCE

Mūsdienu latgaliešu tekstu korpuss 2022

BASIC

ADVANCED

ABOUT

Simple search

škod*

Text types

SEARCH

loveigu grāku sev izvēle. </s><s> Sovutīs Uobeļovā zyna par apguoneitū kulta uobeļneicu : Kur Uobeļovas krysts, svāta uobeļneica beja. </s><s> Agruok zīdojumus nese
<s> Uobeļovā zyna par apguoneitū kulta uobeļneicu: Kur Uobeļovas krysts, svāta uobeļneica beja. </s><s> Agruok zīdojumus nese. </s><s> Nu tuo Uobeļovas vuords cietīs
· Div puikas nūdadzynova. </s><s> Vīns oklys palyka, ūtrais nūsleika. </s><s> Uobeļneicys vītā krystu pastatie. </s><s> Nūslāpumainuo sāta </s><s> Latgolā namīļoj ofic
<s> Tū noglobova i turēja da juņa. </s><s> Ar Aizgavieņa kuopustim aplaisteja uobeļneicys , ar gaļu zīde izkaptis i sierpus, kab byutu osi. </s><s> Pat lūpim pazīde purņus
ļorba soldonī augli. </s><s> Tamā dīnā Upeitē īstatejom vēļ kaidys treisdesmit uobeļneicys — Ontonam par gūdu. </s><s> Piec godu četrū variešūt jau paraudzeit ari poši
ētiskuo stateišona saīt. </s><s> Varbyut i tai. </s><s> Pats Ontons — kai taida uobeļneica — caur sovīm četrim bārnim i sovīm divpadsmit unukim. </s><s> Vys jau ka by
a... </s><s> Ontonam Slišanam sova verseja par latgalīšim — mes asam taida uobeļneicu tauta. </s><s> Izaugam seiksti kai meža kūki, zīdim gaiši, augļus dolam pa labi
atyka pasavērt! (..) </s><s> Vēļ patmaļu pogolma golā beja suodeņš ar četrom uobeļneicom i sorkonūs juoņūgu kryumim. </s><s> Storp uobeļneicom beja agreimūs bulbu
a suodeņš ar četrom uobeļneicom i sorkonūs juoņūgu kryumim. </s><s> Storp uobeļneicom beja agreimūs bulbu grādys. </s><s> Suodeņš beidzēs ar palelu kūka ustobu.
irēja pasaceit Fraņčam, varbyut kai tāvs. </s><s> Patmaļu trūkšņa dajiukums i uobeļneicu suodu skaistums jau beja savaldzynovs Fraņci iz myužu – pusauga godu parac
azara, kas ir precizi 10 ha, ainova. </s><s> Muižys laikūs prīškā bejs breineigs uobeļneicu suods. </s><s> Imants stuosta, ka viesturiski nazkod bejs pat Dubuļu pogosts,
īpleik vīni izciertumi, da jaunaudzis!” Tod nu leluoks uzsvors teik lykts iz vacom uobeļneicom . </s><s> Ari savvalis uobeļneica cīši smukai izaver, pīmāram, svečturūs. </s><s>
.” Tod nu leluoks uzsvors teik lykts iz vacom uobeļneicom. </s><s> Ari savvalis uobeļneica cīši smukai izaver, pīmāram, svečturūs. </s><s> Kotram leluokam gostam Ērik
tī ari, saprūtams, ir nu kūka – viertinē salykti mozi kūka strupuleiši – pameišus uobeļneica i kļovs – suokumā visi ir bejuši vīnā kruosā, a ka pamāzuots ar eļļu, tod vīns ga
recējuos, vysim uzvuordu raksteja tikai ar eisū u, tai tys palics.” </s><s> Vacūs uobeļneicu pakrieslī </s><s> Kuorklinīki ir zamā vītā, kab nabrist dubļus, Andryvs pīveds n
pleicejī varēja jimt par prīkšzeimi. </s><s> Piec lozdu myus pasveicynoj vacys uobeļneicys . </s><s> Slīnās augši i pylņys ar uobelim, tok Arnis soka, ka dīzvai tuos varātu
ylņys ar uobelim, tok Arnis soka, ka dīzvai tuos varātu byut Andryva laiku, nav uobeļneicom tik gars myužs. </s><s> Uobeļneica „Myužeygayā kalinderī” pīmynāta 15. majē

Idejis sarunai par sātu

<https://mularkorpuss.rta.lv>

MuLaR

Corpus ▼

Statistics ▼

About ▼

Help

[lt]

Latgalian Speech Corpus

Spoken Latgalian in audio recordings and transcripts

sāta|

+ idejis, ka datryukst sovu 😊

eo lekcijas

Latvīšu literāruo volūda,
latgališu rokstu volūda,
gramatika,
volūdu korpusi,
školāns - aktīvs gramatikys atkluojijs

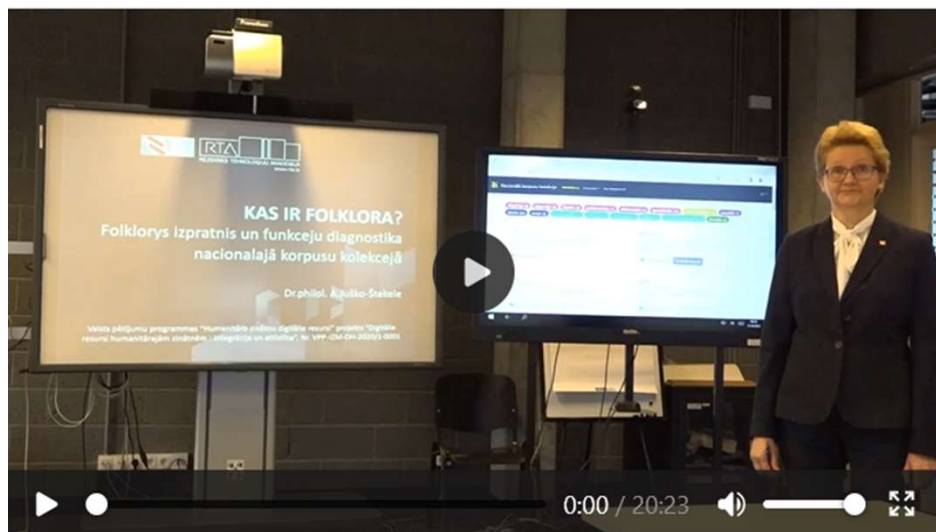
Korpusprateiba i cytys digitaluos
prasmis, īpazeistūt Latgolai
rakstureigūs personvuordus
(priekšvuordus)

KAS IR FOLKLORA?

Folklores izpratnis un funkceju diagnostika
nacionalajā korpusu kolekcijā

KAS IR DZEIVA TRADICEJA?

Tradicejis vitalitatis meklejumi myusdīnu
latgališu tekstu korpusā

Latviešu valoda un literatūra

Grāmatas varonis ir mazais Vasels un viņa mazliet bohēmiskā ģimene – mamma, tētis un mazais brālis Jonass, kuram ir tikai “pustrīs” gadi. Vasels stāsta un rāda, kā viņu ģimenē lasa, raksta un zīmē, spēlējas, ēd, stāsta šausmu stāstus, strīdas, gaida rūķus, brauc ar mašīnu, spēlē futbolu, uzņem ciemiņus un visu ko aizmirst.

Katrs var Vasela ģimenes ikdienu salīdzināt ar savējo, turklāt interesanti būs gan bērniem, gan pieaugušajiem.